

Bezbjednost na prvom mjestu

Bezbijednost u saobraćaju je tema od izuzetne važnosti za sve nas. Svakodnevno smo učesnici u saobraćaju—bilo kao pješaci, biciklisti, putnici ili vozači. Posebno su djeca i lica sa invaliditetom osjetljive grupe kojima je potrebna dodatna pažnja i edukacija kako bi se osjećali sigurno i samouvjereno dok se kreću kroz saobraćajnu sredinu.

Ovaj priručnik je osmišljen sa ciljem da na jednostavan i razumljiv način približi osnovna pravila i savjete za bezbijedno učešće u saobraćaju. Kroz kombinaciju tekstualnih objašnjenja, ilustracija i praktičnih primjera, nastojali smo da informacije učinimo dostupnim i zanimljivim kako najmlađima, tako i licima sa invaliditetom.

Želimo da podstaknemo svijest o važnosti poštovanja saobraćajnih propisa i da ohrabrimo sve čitaoce da aktivno primjenjuju naučeno u svakodnevnom životu. Bezbijednost nije samo individualna odgovornost; ona je zajednički napor koji zahtijeva saradnju svih učesnika u saobraćaju.

Zahvaljujemo se svima koji su doprinijeli nastanku ovog priručnika—stručnjacima iz oblasti saobraćaja, edukatorima, kao i licima sa invaliditetom koji su podijelili svoja iskustva i sugestije. Nadamo se da će ovaj priručnik postati koristan alat u vašem obrazovanju i da će doprinijeti većoj bezbijednosti na našim putevima.

Uvod

Dobrodošli u priručnik za bezbjednost u saobraćaju namijenjen učenicima osnovnih škola i licima sa invaliditetom. Cilj ovog priručnika je da vas upozna sa osnovnim pravilima i savjetima koji će vam pomoći da budete bezbjedni dok se krećete kroz saobraćaj.

Zašto je bezbjednost u saobraćaju važna?

Svaki dan, milioni ljudi učestvuju u saobraćaju kao pješaci, biciklisti, vozači ili putnici. Poznavanje i poštovanje saobraćajnih pravila štiti nas i druge od potencijalnih opasnosti.

Kako koristiti ovaj priručnik?

Čitajte pažljivo: Svako poglavlje sadrži važne informacije.

Gledajte ilustracije: Grafike i slike će vam pomoći da bolje razumijete sadržaj.

Primijenite naučeno: Pokušajte da koristite savjete u svakodnevnom životu.

Osnovni pojmovi u saobraćaju

Saobraćajni znakovi

Saobraćajni znakovi su ključni za bezbjedno kretanje u saobraćaju. Oni nas obavještavaju o pravilima, opasnostima i informacijama na putu.

Kategorije saobraćajnih znakova:

Upozoravajući znakovi: Upozoravaju na potencijalne opasnosti.

Znak za obavezno zaustavljanje

Znakovi izričitih naredbi: Nalažu ili zabranjuju određene radnje.

Znak zabrane pješaćenja

Obavještajni znakovi: Pružaju informacije o putu i okolini.

Znak „Bolnica u blizini“

Važni znakovi za pješake i bicikliste

Pješački prelaz: Označava mjesto predviđeno za prelazak pješaka.

Biciklistička staza: Označava stazu namijenjenu za bicikliste.

Pravila ponašanja u saobraćaju

Poznavanje pravila ponašanja pomaže nam da budemo bezbjedni i da poštujemo druge učesnike u saobraćaju.

Pravila za pješake

Krećite se trotoarom: Ako nema trotoara, krećite se lijevom stranom puta da biste vidjeli vozila koja vam dolaze u susret.

Koristite pješačke prelaze: Uvijek prelazite ulicu na obilježenim mjestima.

Znak: Pješački prelaz

Poštujte semafore: Prelazite samo kada je zeleno svjetlo za pješake.

Pravila za bicikliste

Nosite zaštitnu opremu: Kaciga i reflektujući prsluk su obavezni.

Poštujte saobraćajne znakove: Biciklisti su dužni da poštuju ista pravila kao i vozači vozila.

Krećite se biciklističkim stazama: Ako one postoje.

Znak za biciklističku stazu

Bezbijednost djece u saobraćaju

Bezbijedno kretanje pješaka

Kako pravilno prelaziti ulicu:

Zaustavite se: Stanite na ivici trotoara.

Pogledajte lijevo, desno, pa opet lijevo: Uvjerite se da nema vozila.

Pređite brzo i bezbijedno: Ne trčite, ali hodajte odlučno.
Izbjegavajte ometanja:

Bez mobilnih telefona: Ne koristite telefon dok prelazite ulicu.

Bez slušalica: Tako ćete čuti ako vam neko trubi ili viče upozorenje.

Vožnja bicikla

Obavezna oprema

Kaciga: Štiti glavu u slučaju pada.

Reflektujući prsluk: Čini vas vidljivim drugim učesnicima.

Svjetla na biciklu: Bijelo naprijed, crveno pozadi.

Pravila vožnje bicikla

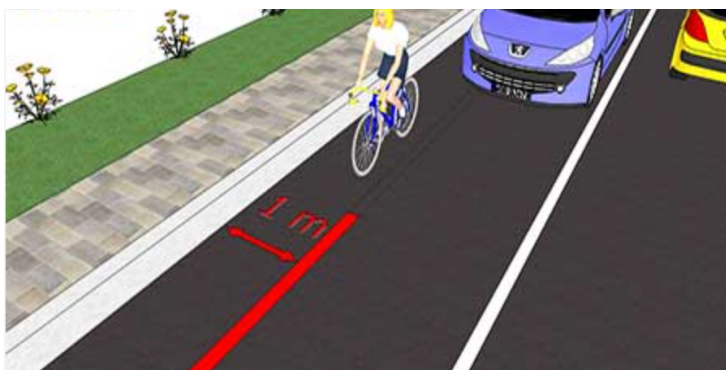
Krećite se desnom stranom: Poštujte smjer kretanja.

Signalizirajte skretanja: Ispružite ruku u smjeru u koji skrećete.

Poštujte semafore i znakove: Važe i za bicikliste.

Ispravan položaj na putu:

Bezbijednost lica sa invaliditetom u saobraćaju

Pristupačnost saobraćajne infrastrukture

Elementi pristupačnosti:

Rampe: Omogućavaju prelazak sa trotoara na ulicu bez prepreka.

Prilagođeni semafori: Sa zvučnim signalima za osobe sa oštećenjem vida.

Taktilne staze: Posebne površine na trotoaru koje vode osobe sa oštećenjem vida.

Kako koristiti ove elemente:

Rampe: Koristite ih za lakši prelazak sa jedne površine na drugu.

Zvučni semafori: Pratite zvučne signale za bezbijedno prelazak.

Taktilne staze: Slijedite teksture pod nogama kao vodič.

Specifična pravila i savjeti

Za osobe u invalidskim kolicima:

Krećite se trotoarima: Izbjegavajte kolovoz kad god je to moguće.

Budite vidljivi: Koristite reflektujuće materijale ili svjetla.

Pratite pješačke prelaze sa rampama: Planirajte rutu kako biste koristili prilagođene prelaze.

Za osobe sa oštećenjem vida

Koristite bijeli štap: Za detekciju prepreka i signalizaciju drugima.

Pratite taktilne staze: One vode do ključnih tačaka poput prelaza.

Slušajte zvučne signale: Prilagođeni semafori će vam pomoći.

Za osobe sa oštećenjem sluha

Obratite pažnju na vizuelne signale: Svjetla semafora i pokrete drugih učesnika.

Koristite ogledala na biciklu: Ako vozite bicikl, kako biste imali bolji pregled saobraćaja iza vas.

Informator „Bezbijednost na prvom mjestu“ je dio aktivnosti projekta „Bezbijednost djece i lica sa invaliditetom u saobraćaju“, koji je sproveo NVU „Građanski aktivizam“ iz Podgorice sa partnerskom organizacijom NVU „Jadranski horizonti“ iz Bara. Projekat je sproveden u periodu od maja do septembra 2023. godine.

Projekat je finansiran iz donatorske mreže NVU „Građanski aktivizam“ i NVU „Jadranski horizonti“ za potrebe jačanja kapaciteta organizacija u predmetnoj oblasti i ostvarivanja doprinosa u podizanju bezbijednosti u saobraćaju opšte populacije i vulnarabilnih grupa.